

Югозападен университет „Неофит Рилски“
Благоевград
Философски факултет
Катедра „Философски и политически науки“

Адиел Шошани

„Влияние на идеологията върху различните потоци в държавното
образование в Израел“

АВТОРЕФЕРАТ

на дисертационен труд за придобиване на образователна и научна
степен „доктор“

Област на висше образование:

3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление

3.3. Политически науки

Научен ръководител: проф. д-р Борис Манов

Благоевград, 2026 г.

Дисертацията е обсъдена и насочена за публична защита пред научно жури на заседание на катедра „Философски и политически науки“ към Философския факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград. Публичната защита на дисертацията ще се проведе на, 2026 г., ч., в ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград.

Дисертацията е с обем 197 страници и се състои от съдържание, въведение, 3 глави, заключение, цитирана литература и приложения. За разработването на дисертацията са използвани 89 източника на английски и иврит.

Материалите по защитата са на разположение на интересуващите се в канцеларията на катедра „Философски и политически науки“ на ЮЗУ.

Съдържание на автореферата

I. Обща характеристика на дисертационния труд.....	4
Актуалност на темата.....	4
Обект, предмет и основна хипотеза на изследването.....	5
Цели и задачи.....	6
Методология и методи на изследването.....	6
Ограничения.....	7
Очаквани резултати.....	7
Структура на изложението.....	8
II. Съдържание на дисертацията.....	12
III. Извод.....	22
IV. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.....	23
V. Публикации по темата на дисертацията.....	25
Декларация за научна етичност.....	26

I. Общи характеристики на дисертационния труд

Актуалност на темата

Държавата Израел е млада държава. При създаването си, четири основни идеологически течения са си сътрудничили в нейното утвърждаване. Всяко идеологическо течение е имало уникални училища и учебни програми, адаптирани към специфичния характер на течението. През годините и с културните промени и предизвикателства на времето, учебните програми в училищата на всяко течение са били променяни и адаптирани.

Като част от рутинната работа в училищата, и особено през последните години с избухването на глобалната пандемия от COVID-19, е необходимо да се проучи до каква степен държавата е способна да ръководи образователна система, която успява да посредничи на националните ценности на страната в съответствие с нуждите на новите общности, които сега се стремят да характеризират уникална идентичност. Днес в Държавата Израел има много училища, които декларират, че отстояват идеалите на основателите на държавата. Социалните промени в израелското общество, както и в глобалната култура в западния свят, обаче поставят нови предизвикателства пред образователната система в Израел. Запазени ли са идеологиите по време на създаването на държавата? Изчезнали ли са напълно? Променили ли са се до неузнаваемост? Съществува ли обща платформа за всички образователни течения в Израел? Добавени ли са или са изчезнали идеологически течения? Съществува ли система от реципрочни отношения между различните течения? До каква степен Министерството на образованието се намесва в идеологията в учебните програми на различните течения? Има ли крайности в идеологическото

течение, които противоречат на Закона за държавното образование в Израел, и къде ще ги намерим? Запознати ли са учителите и преподавателският състав с идеологиите, за които са били наети в училищата?

Всички тези въпроси сочат към реално съществуващата празнина. Вярвам, че тази работа може да даде изчерпателен и жизненоважен отговор на всеки служител в местната власт в Израел или в националните офиси на Министерството на образованието, както и на всеки, който иска да задълбочи образователната дейност и да издигне нея и обществото до нейните идеологически корени.

Обект, предмет и основна хипотеза на изследването

Обект на изследването са различните течения в общественото образование в Държавата Израел, а **предмет** е влиянието на идеологията върху тяхното формиране и прилагане в образователната практика.

Основната хипотеза е, че когато Министерството на образованието „загуби“ властта си да диктува идеологията на самите училища и прояви готовност да се отвори към уникалните идеологии на новите общности, парадоксално, идеите на основателите на държавата се завърнаха, за да бъдат приложени в училищата. Процесът на децентрализиране на идеологическата власт към различните общности, вместо да отслаби оригиналните ционистки идеологии, всъщност ги укрепи и обнови по по-автентичен начин. В резултат на това се оказва, че децентрализираният образователен модел, свързан със споделена ценностна база, е по-подходящ за сложната и мултикултурна реалност на Израел, отколкото централизираният модел, който се опитва да наложи единна идеология.

Цели и задачи

Целта на изследването е да се разкрият образователните идеологии на различните течения в Израел и да се изследва тяхното влияние върху учебните програми в училищата на практика. Ще поставя и образователните идеали на Държавата Израел в историческия континуум, за да изследвам дали и до каква степен те са се променили в ежедневието на училищата.

Задачите за постигане на целта могат да бъдат обобщени по следния начин: Първа група: Провеждане на текстов анализ на политически документи и идеологическо развитие; Втора група: Задълбочени интервюта с длъжностни лица и лица, вземащи решения.

Методология и методи на изследването

Методологията, която ръководи изследването, е теорията на метаданните и нейното приложение за изучаване на идеологиите, както и използването на семиотичния подход, който предполага, че различните идеологии ще тълкуват понятия като равенство, интеграция, образование по различен начин.

Методите, използвани в дисертационния труд, са индуктивен метод, аналогии, вторичен метод на анализ, включващ анализ на документи, монографии, проучвания и събития, анализ на изследванията, провеждане на интервюта, които по силата на ролята на автора на дисертацията на директор на училище включват ръководители и длъжностни лица в Министерството на образованието, областни администратори, политически лидери, директорите на училища и

образователни експерти, представляващи различните потоци в системата.

Ограничения

Предприеманото изследване се обществява на основата на две ограничения: първо, „историческо“. Приема се, че изучаването на идеологическия процес в историята, предполага отчитането на факта, че идеологиите се променят с различните периоди и се оформят всеки път според предизвикателствата, които човешкото и технологичното развитие носи. Следователно не бива да се очаква идеалите, заради които е създадена Държавата Израел, да живеят и съществуват днес в образователната система по начина, по който са били изразени в началото на държавата. Второто ограничение е „актуално-практическо“. То изисква отчитане на обстоятелството, че всяка идеология може да бъде обхваната от различни действия, което предполага възможността преподавателите в училищата, да се стремят към идеали, различни от тези, които аз съм сметнал за подходящи.

Очаквани резултати

Идеологическо-историческо картографиране: Очаква се изследването да предостави цялостно картографиране на развитието на образователните идеологии в Израел от създаването на държавата до днес, като идентифицира значителни повратни точки и социално-политически влияния.

Идентифициране на пропасти между декларации и действия: Изследването вероятно ще разкрие значителни пропуски между

идеологията, декларирана в официални документи, и нейното реално прилагане в различните училища.

Тенденции на децентрализация: Резултатите могат да показват ускорена тенденция на децентрализация, особено през последното десетилетие, с прехвърлянето на идеологическа власт от централното министерство към общностите и училищата.

Автономия и автентичност: Изследването вероятно ще разкрие, че училищата с по-голяма идеологическа автономия успяват да създадат по-автентична връзка с основните ценности на ционизма, отколкото училищата, прилагащи единни политики.

Нови връзки между общностите: Изследването може да идентифицира нови модели на интеграция и изграждане на мостове, особено в училища, които интегрират религиозно и светско образование, предлагайки нов синтез на идеологии, които преди това са били отделни.

Структура на изложението

Поддържаната теза, поставената основна цел, формулираните задачи, актуалните и значими за обществото събития, разглеждани в дисертационния труд предполагат следната структура на изложението:

Въведение.....	5
1. Значение и релевантност.....	5
2. Основна теза.....	8
3. Централна хипотеза.....	8
4. Цел на изследването.....	9
5. Изследователски въпроси.....	11
6. Задачи за постигане на целта.....	12
7. Ограничения.....	13

8. Методологичен подход.....	14
9. Видове използвани източници за изследване.....	16
10. Изследване на училищните ценности.....	20
11. Глави и теми на изследователската работа.....	21
12. Очаквани резултати.....	23
Глава 1. Ценностни, идеологически и управленски основи и принципи на образователната система на Държавата Израел.....	27
1.1. Пионерският произход и образователен модел в установяването на държавата: Създаване на митове и ценности в зараждащата се израелска образователна система.....	27
1.2. Основополагащите митове на ционисткото образование.....	30
1.3. Еврейската езикова революция (1880-1948): Учителите като лидери на езиковото възраждане.....	34
1.4. Формиране на пионерското образование в литературата: Поезията като оформител на национално-образователна идентичност.....	39
1.5. Възможно ли е да се образуваме за ценности? Дилеми и подходи в израелската образователна система.....	54
1.6. Управленската концепция за образователната система в Израел: между идеологията и практиката.....	60
1.7. Заключение към първа глава.....	77
Глава 2. Ционистка идеология и образователна идеология по време на създаването на Държавата Израел.....	80
2.1. Държавата и образованието.....	80
2.2. Идеологии, ориентирани към преподаването.....	81
2.3. Ционистка идеология и образователна идеология: Периодът на изграждане на държавата.....	83

2.4. Еврейският народ има историческа, религиозна и политическа връзка със Земята на Израел.....	86
2.5. Идеологическа образователна система през 50-те години на миналия век.....	89
2.6. Задълбочаване на продължаващото признание за съществуването и характера на еврейския народ.....	96
2.7. Връзката с еврейския народ в диаспората: информация, афинитет и национално единство в израелската образователна система.....	98
2.8. Въвеждане на религиозни текстове в учебната програма: създаване на национална идеология в Израел.....	101
2.9. Фигурите на пионерите и бойците като идеологически архетипи при оформянето на израелската идентичност.....	105
2.10. Стойността на „събирането на изгнаниците“ в училищата по време на установяването на Държавата Израел.....	110
2.11. Заключение към втора глава.....	112
Глава 3 - Еволюция на образователната идеология и система на Израел. Как се изразяват ционистките идеологии в израелските училища през 2020 г.?	114
3.1. Държавната идеологическа система през 50-те години на миналия век: Между социализация и акултурация	114
3.2. Промени в израелската образователна система през 60-те и 70-те години на миналия век: От колективна идеология към ценностен плурализъм.....	118
3.3. Образование в Израел през 80-те години на миналия век: Плурализъм, сегрегация и поляризация.....	123
3.4. Общественото и религиозно напрежение в Държавата Израел в края на 20-ти век.....	129

3.5. Израелската образователна система през 90-те и 2000-те години: Развитие на идеологическите училища.....	132
3.6. 2020-те - Официалната учебна програма: Между приемствеността и трансформацията, между канона и критиката	141
3.7. Предизвикателства на плурализма и множествените идентичности: ционизъм в едно поляризирано общество.....	149
3.8. Приемственост и промяна в ционистката идеология в израелското образование.....	152
3.9. Заключение за трета глава.....	155
Обобщение и заключения на изследването.....	157
Литература.....	160
Приложения.....	169
Анкета за директори на училища – Образователни ценности и годишни дейности.....	169
Сравнително обобщение: Образователни ценности и дейности в израелските училища.....	195

II. Съдържание на дисертацията

Структурата на настоящия дисертационен труд включва три глави.

Глава 1. Ценностни, идеологически и управленски основи и принципи на образователната система на Държавата Израел.

В първия етап от работата се разглеждат идеологическите течения в ранните дни на ционизма и създаването на държавата. Представят се видните фигури, които са ръководили хората по това време и техния светоглед. През 18-ти и 19-ти век в Европа се развива еманципацията, която подтиква народите да търсят равни граждански, социални и политически права и да се обединят около единна нация. Бенямин Зеев Херцел (1860-1904) е наричан „Визионерът на държавата“, защото успява да събуди ционистката мечта за сближаване на евреите и да ги вдъхнови да работят за създаването на държава и събирането на изгнаниците в Земята на Израел.

През 1948 г. Давид Бен-Гурион (1886-1973) обединява лидерите на различните партии в нацията, за да обявят Държавата Израел и да я установят. Въпреки че Давид Бен-Гурион е имал аграрна и социална идеология, той се е съгласил да позволи на религиозните партии да бъдат автономни по въпросите на религията и държавата.

Интелектуалци и културни дейци като Аарон Дейвид Гордън (1856-1922), Хаим Нахман Бялик (1873-1934), равин Ицхак Ха-Коен Кук (1865-1935), Ахад Ха'ам – Ашер Цви Гинсберг (1856-1927) и равин Елиезер Меир Лифшиц (1879-1946) са оформили основите на културната и социална идеология на Държавата Израел.

В изложението се показва, че ранният образователен пейзаж, оформен от пионерския дух, възраждането на иврит и приемането на литературата и изкуствата, има за цел да създаде „нов евреин“, дълбоко свързан със земята и отдаден на колективните идеали. Тази визия обаче често се характеризира с напрежение между националното единство и индивидуалното изразяване. Това напрежение нараства през годините, тъй като съвременната култура и социалното съзнание засилват индивидуалността.

Митовете за „малцина срещу мнозина“ и „завръщането в Сион“, както в дните на Библията, служат като мощни инструменти за изграждане на споделена национална идентичност. Към тях се добавят и още истории и легенди, които се променят и адаптират към националния наратив и възраждането на хората в тяхната земя.

Много важна роля в това отношение играе пионерската поезия, сред която се открояват трите стихотворения „Амал“, „Бездолна“ и „Тук, в земята на бащите“. Те разкриват начина, по който пионерската поезия е оформила основите на израелското образование. Тези песни, както много други от периода на ишува, са не само художествен израз на пионерския опит, но и мощен образователен инструмент, който е оформил съзнанието на поколения израелци.

Основните принципи, произтичащи от стихотворенията – възприятието за историческата приемственост, връзката между човека и земята, освещаването на труда и творчеството, напрежението между индивидуализма и колективизма, езиковата революция и диалектичното отношение към традицията – се превръщат в крайъгълни камъни на израелското образование в ранните му години. Те оформят учебната програма, методите на преподаване, учебната среда и

образа на идеалния завършил, към който се стреми образователната система.

Въпреки че през годините в израелската образователна система е имало много промени, е възможно да се идентифицира приемствеността и въздействието на тези принципи и до днес. Акцентът върху познаването на земята и ежегодните пътувания, силната връзка между образованието и националната идентичност, сложната връзка с еврейското наследство и възприемането на учителя като морален възпитател, а не просто като предавател на знания – всичко това е част от образователното наследство, оставено от пионерската песен.

В ерата на глобализацията и постмодернизма, когато израелското образование претърпява широкообхватни промени, е важно да се познават неговите исторически корени и културните източници, които са го оформили. Поезията на пионерите ни предоставя уникален поглед към разбирането на ценностите, идеалите и визията, които са мотивирали основателите на израелското образование, и ни кани критично и творчески да разгледаме тяхната приемственост и адаптация към съвременната реалност.

В тази връзка основателно възниква въпросът „Възможно ли е да се образуваме за ценностите?“. Това е отворен и сложен въпрос, чийто отговор зависи от нашия образователен, морален и политически мироглед. Може би вместо да се питаме дали ценностите могат да бъдат възпитани, трябва да зададем по-точни въпроси: Какви ценности? По какви начини? И с какви цели?

Както Изхар подчертава, наивната представа, че „ако само вярваме“ и „ако само се държим добре“, всичко ще бъде по-добро, е опростена и подвеждаща. Образованието за ценности е сложно усилие,

пълно с противоречия и дилеми, което изисква дълбоко интелектуално и емоционално справяне както от страна на преподавателите, така и от страна на учениците.

В постмодерната и сложна реалност, в която живеем, няма магически решения и няма прости формули. Именно поради това обаче въпросите за ценностите стават по-важни от всякога. Правилното образование не може да се задоволи с техническо обучение и предаване на умения, а трябва да се справи с дълбоките въпроси за смисъла, идентичността и ценността – дори ако отговорите на тези въпроси са сложни и дори противоречиви. Това е постоянно предизвикателство, пред което всяко поколение в образователната система трябва да се изправи отново. В светлината на обстоятелствата на неговото време и предизвикателствата на неговото време.

Глава 2. Ционистка идеология и образователна идеология по време на създаването на Държавата Израел.

В началото на главата се разглежда какво е идеология през 20-ти век и по-специално каква е националната идеология, която е характеризирала образователната система в Израел. „Националната идеология е духът на продуктивния национализъм, стига да не прави нацията самоцел...“ (Lam, 2002).

Специално внимание се отделя на идеологическите въпроси на общото образование и религиозното образование, формулирани от различните органи в Министерството на образованието. Изглежда също, че е имало промени както в религиозното, така и в общото образование и дори е имало радикализиране на идеологическите послания.

Визията за ценностите в общата държавна образователна система не е обновявана от 1953 г. Законът за държавното образование е актуализиран в циркулярите на генералния директор, които се публикуват средно веднъж годишно. Циркулярите на генералния директор отнасят ли се и до идеологически аспекти, или са просто практически разпоредби и насоки? (Министерство на образованието, Администрация за държавно-религиозно образование, б.а.).

На този етап се изследват политическите мнения, които представляват различните части на нацията, и техните искания в областта на образованието.

Очертани са различни педагогически методи, които се прилагат в учебната програма и за идеологизиране на преподаването, и за оценка дали идеологиите наистина са били интернализирани от учителите и учениците. Специално внимание е обърнато на представянето на водещите фигури и идеологически течения чрез представяне на техните идеи, исторически дела и визия по време на създаването на държавата. Очертано е сътрудничеството между партийните лидери и как това се отразява в лидерството на хората на място, както и влиянието на личности и идеали през годините на създаване на държавата.

На преден план е поставена ролята на Закона за държавното образование.

Историческият Закон за държавното образование се стреми да установи рамка за равенство, достъпност и споделени национални ценности. Той обаче също така предизвика продължаващи дебати за баланса между централизирания контрол и местната автономия, между еврейската идентичност и демократичните принципи. Ценността на равенството е била разбрана по различен начин в онези дни и

практическите последици от тази ценност са се изразявали в размиване на уникалните обичаи на всяка общност и семейство и определяне на единен културен праг за всички. (В по-голямата си част водещата линия на културата е била повлияна от европейската култура, а не от културата на Изтока, въпреки че те са били мнозинство по онова време).

Изследването разкрива трайното влияние на различни образователни философии, от тези, които наблягат на индивидуалното развитие, до тези, които дават приоритет на социалното сближаване, и начините, по които тези подходи са оформили тълкуването и прилагането на образователната политика.

Иводът, който се прави е, че изследването, проведено в главата, разкрива основните прояви на връзката между идеологиите и школите на мисълта в тази област, като се фокусира върху основните идеологии, появили се със създаването на Държавата Израел.

Глава 3. Еволюция на образователната идеология и система на Израел. Как се изразяват ционистките идеологии в израелските училища през 2020-те?

На този етап от изследването се разглежда общия идеологически знаменател между образователните знаменатели в Израел: плурализъм, диференциация и координация. През последните 20 години се наблюдава естествено пробуждане на общностите и родителските комитети за създаване на нови училища, основани на нови идеи и идеологии. Причините за тези промени са културни, религиозни, социални и повлияни от глобалното технологично развитие. За тази цел са проведени интервюта с директори на училища, които представляват новото педагогическо развитие, както и е прегледана новата учебна

програма. Предсавено е количествено какво е търсенето на такива училища от страна на обществеността и дали има регионални съвети, където търсенето е по-високо.

Във втората част на тази глава се изследва дали и как идеологиите на израелската образователна система се прилагат и в новите училища. Има ли контраст между новите идеологии и тези на основателите на държавата? Или новите училища възраждат старите идеологии?

Показано е, че развитието на идеологическите образователни течения в Израел отразява дълбоки социални процеси: възхода на плурализма и индивидуализма, ерозията на единния национален наратив и укрепването на груповите идентичности. Тези процеси представляват значително предизвикателство за държавната образователна система: как да запази първоначалните си цели – създаване на общ знаменател и социално сближаване – в реалност на множество гласове и идентичности?

Възможно е ключът да се крие в модели като приобщаващото образование, които предлагат нова парадигма: не насилствена еднообразност и не пълно разделение, а по-скоро споделено пространство, което позволява изразяването на различни идентичности, като същевременно непрекъснато търси обща основа. Ако израелската образователна система успее да възприеме и разшири тези модели, тя може не само да се справи с предизвикателствата на мултикултурализма, но и да послужи като модел за израелското общество като цяло при справянето с дълбоките му разриви.

През 2020-те години ционистките идеологии продължават да се изразяват в израелските училища чрез различни канали: преподаване на Библията и историята, извършване на национални церемонии и

свързване със земята чрез екскурзии и инициативи за екологично образование. Тези изрази обаче стават по-сложни, нюансирани и оспорвани в отговор на променящите се социални и политически реалности. Големият въпрос, който витае над израелското общество, е какво е „ционизъм“? И възможно ли е той да е свършил работата си? Или може би е променил целите си? Политическото развитие в израелското общество и опитите за намиране на дългосрочни решения с палестинското общество са в центъра на израелския дискурс и със сигурност влияят върху дизайна на образованието.

Изследването също така идентифицира значителни предизвикателства, породени от нарастващия плурализъм, възхода на политиката на идентичността и диверсификацията на израелското общество при справянето с войните едновременно, нарушавайки и без това сложния баланс за преподавателите, които се стремят да отстояват ционистките ценности, като същевременно зачитат правата и перспективите на всички ученици.

Обобщение и заключения на изследването

Влиянието на идеологията върху образователните системи е феномен, който резонира в световен мащаб, но въпреки това придобива уникални измерения в сложния гоблен на израелското общество. Тази докторска дисертация се задълбочава в същността на тази връзка, като изследва как идеологиите, особено тези, вкоренени в ционизма, са оформили и продължават да оформят разнообразните потоци от държавно образование в Израел.

Пътят на Израел като национална държава, характеризиращ се с уникалните си исторически обстоятелства, продължаващи

предизвикателства пред сигурността и сложността на интегрирането на разнообразно население, представлява убедителен казус за разбиране на взаимодействието между идеологията и образованието. Резултатите от това изследване резонират отвъд израелския контекст, предлагайки приложими прозрения на други общества, борещи се с въпроси за националната идентичност, културния плурализъм и ролята на образованието за формирането на бъдещите поколения.

Тази дисертация твърди, че в основата на израелското образование се крие един убедителен парадокс: точно когато Министерството на образованието „губи“ пряката си власт да диктува идеология, от се появява завръщане към основните ценности на основателите на държавата, адаптирано и преосмислено в уникалния контекст на отделните общности и училища. Това динамично взаимодействие между централната власт и местните агенти предефинира пейзажа на израелското образование.

Това изследване имаше за цел да разкрие тази сложна динамика, да изследва историческата еволюция на ционистките идеологии, да анализира правните и политически рамки, регулиращи образованието и да проучи съвременните реалности на училищата докато те се справят с предизвикателствата на плурализма и социалното сближаване.

Бяха поставени важни въпроси в началото на изследването, като например: Какви са образователните идеологии, които Държавата Израел иска да внуши на своите ученици в ранните дни на своето съществуване и какво се случва с тези идеологии по време на трансформациите през годините?

Използвайки многостранна методология, която съчетава текстов анализ на политически документи, интервюта с ключови образователни

фигури и задълбочени теренни изследвания в различни училища, тази докторска дисертация се стреми да предостави нюансирано и всеобхватно разбиране на силите, оформящи израелското образование, от Министерството на образованието до директорите на училища и техните общности.

Въз основа на тази методология, изследването успешно постигна целите си и показва, че светското общество в Израел и религиозното общество имат общ идеологически знаменател и те се изразяват в чувство за принадлежност към държавата и желание за принос към доброто на обществото, в което израелското общество претърпява промяна, при която центърът на властта се измества от държавата към главите на общностите, като всяка общност се характеризира с динамичен континуум от ценности и запазва правото си да променя решенията си според дадена ситуация.

III. Извод.

Казаното в настоящото „Обобщение“ дава основание да се твърди, че постигнатото в цялостното изследване потвърждава хипотезата на, че когато Министерството на образованието „загуби“ властта си да диктува идеологията на училищата и показва готовност да се отвори към идеологиите на новите общности, парадоксално, идеите на основателите на държавата се върнаха, за да бъдат внедрени в училищата. **Хипотеза, която в процеса на анализ, главно във втората част на дисертацията, беше напълно потвърдена и се превърна в доказана теза на изследването!**

В заключение, като обобщаващо твърдение, може да се каже, че проведеното изследване ще намери място в настоящето противоречиво интелектуално настояще, обобщавайки ключовите открития, обсъждайки техните последици за политиката и практиката, признавайки трайните напрежения и предлагайки визия за бъдещето на вдъхновеното от ционизма образование в Израел.

IV. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Първо. Осъществено е цялостно изследване на историята и основните потоци на идеологиите в Държавата Израел, проучени, описани и детайлно са анализирани тяхното влияние върху установяването, развитието и съвременното състояние на държавното образование в нея, като е направен опит за очертаване на бъдещи възможности за неговото усъвършенстване в унисон с условията в съвременния свят.

Второ. Направено е динамично „картографиране“ на образователните идеологии в Израел: Докато предишните проучвания са насочени към статични описания на идеологически потоци, изследването предлага динамично картографиране, показващо как идеологиите се променят, еволюират, и си влияят взаимно във времето, което е иновативна методология за разбиране на идеологическите промени в образователните системи.

Трето. Проведен е анализ, включително на основата на осъществено емпирично изследване, на връзката между промените във властовата структура и идеологическата автентичност, като се извеждат нови прояви в тази връзка по отношение на властовата структура в образователната система (централизирана - децентрализирана) и автентичността, с която идеологически стойности се прилагат в образованието, което е нов ъгъл за разбиране на динамика на образователните идеологии.

Четвърто. Идентифициран е парадокс в отношението между централната власт и ядрото от ценности на образователната система на Държавата Израел. Изследването представя новаторски поглед по

отношение на като че ли парадоксалния факт, че именно когато централната власт на Министерството на образованието в диктуването на определена идеология отслабна и се отвори за разнообразна общност от идеологии, настъпи автентично завръщане към ционистките основни ценности. Това е формулировка, която оспорва конвенционалното предположение, че децентрализацията на властта води до отслабване на споделена национална идеология.

Пето. Предложен е практически модел за управление на плуралистична образователна система: На основата на резултатите от изследването, както и на споделения личен опит на автора в него, е представен нов практически модел за управление на образователна система, който балансира между общностно-идеологическа автономия и национално сближаване. Това може да бъде значителен принос не само за Израел, но също и за други страни, имащи мултинационални, мултиетнически и мултикултурни основи на своята държавна система.

V. Публикации по темата на дисертацията

Shoshani, A. (2023). Zionist values in schools. Deot – Magazine for the Religious Zionist Public, (V. 87), pp. 24–32.

Shoshani, A. (2023). Zionist ideology and educational ideology: The period of the establishment of the State of Israel. Годишник на катедра „Философски и политически науки“ към Философски факултет – ЮЗУ „Неофит Рилски“. УИ „Неофит Рилски“, Година XII (2022), 115-123. ISSN 2683-0973.

Shoshani, A. (2024). Ideological changes in the education system and new ideological schools. Сборник от докторантски разработки, представени на Докторантско училище и 7-ма Докторантска научна сесия на Философски факултет към ЮЗУ „Неофит Рилски“ 14.12. – 15.12.2023, 616-623. ISSN 2738-8328.

Shoshani, A. (2025). Shaping pioneering education in literary culture. Сборник от докторантски разработки, представени на Докторантско училище и 7-ма Докторантска научна сесия на Философски факултет към ЮЗУ „Неофит Рилски“ 14.12. – 15.12.2024. ISSN 2738-8328. (под печат)

Декларация за научна етичност

Дисертацията „Влияние на идеологията върху различните потоци в държавното образование в Израел“ е авторски текст.

При разработването ѝ не са използвани чуждестранни публикации и произведения в нарушение на авторските права, без надлежно посочване и цитиране.

South-West University "Neofit Rilski"

Blagoevgrad

Faculty of Philosophy

Department of Philosophical and Political Sciences

Adiel Shoshani

Abstract

of a doctoral thesis in the field of higher education 3. Social, economic and

legal sciences Professional field: 3. 3. Political sciences

Specialty: Politology

On the topic of:

**The Influence of Ideology on the Different Streams of State Education
in Israel**

Scientific Adviser: Prof. Boris Manov, Ph.D.

B l a g o e v g r a d

2026

The dissertation is designated for a public defense before a scientific jury at a meeting of the Department of Philosophical and Political Sciences at the Faculty of Philosophy of SWU "Neofit Rilski" - Blagoevgrad.

The public defense of the dissertation will take place on the, 2026, am, at SWU "Neofit Rilski", Blagoevgrad.

The dissertation has a volume of 197 pages and consists of content, introduction, 3 chapters, conclusion, references and appendices. 89 sources in English and Hebrew were used for the development of the dissertation.

The materials for the defense are available to those interested in the office of the Department of Philosophical and Political Sciences at SWU "Neofit Rilski".

Abstract content

I. General characteristics of the dissertation work.....	4
Relevance of the topic.....	4
Object, subject and main hypothesis of the research.....	5
Goals and objectives.....	5
Methodology and methods of the research.....	6
Limitations.....	7
Expected results.....	7
Structure of the research.....	8
II. Content of the dissertation.....	12
III. Conclusion.....	21
IV. Scientific and applied-scientific contribution.....	22
V. Publications on the topic of the dissertation.....	24
Declaration of scientific ethics.....	25

I. General characteristics of the dissertation work

Relevance of the topic

The State of Israel is a young country. Upon its establishment, four main ideological streams collaborated in its establishment. Each ideological stream had unique schools and curricula adapted to the special character of the stream. Over the years and with the cultural changes and challenges of the time, the curricula in the schools of each stream have been changed and adapted.

As part of the routine work in schools, and especially in the past years with the outbreak of the global COVID-19 pandemic, it is necessary to examine the extent to which the state is capable of leading an education system that succeeds in mediating the country's national values in accordance with the needs of the new communities that are now seeking to characterize a unique identity.

Today, there are many schools in the State of Israel that declare that they uphold the ideals of the state's founders. However, the social changes in Israeli society as well as in the global culture in the Western world pose new challenges to the education system in Israel.

Were the ideologies preserved during the establishment of the state? Have they disappeared completely? Have they changed beyond recognition? Is there a common platform for all education streams in Israel? Have ideological currents been added or disappeared? Is there a system of reciprocal relations between the different streams? To what extent does the Ministry of Education interfere with ideology in the curricula of the various streams? Are there extremes in the ideological stream that conflict with the State Education Law in Israel, and where will we find them? Are the teachers and teaching

staff familiar with the ideologies for which they were employed in the schools?

All of these questions point to the gap that actually exists. I believe that this work can provide a comprehensive and vital response to any official in local government in Israel or in the national offices of the Ministry of Education, and to anyone who wants to deepen educational activity and raise it and society to its ideological origins.

Object, subject and main hypothesis of the research

The object of the study is the different streams in public education in the State of Israel **and its subject** is the influence of ideology in their formation and implementation in educational practice.

Main hypothesis is that when the Ministry of Education "lost" its power in dictating the ideology to the actual schools and was willing to open up to the unique ideologies of the new communities, paradoxically, the ideas of the state's founders returned to be implemented in schools. The process of decentralizing ideological authority to diverse communities, instead of weakening the original Zionist ideologies, has actually strengthened and renewed them in a more authentic manner. As a result, it turns out that a decentralized educational model connected to a shared value base is more suitable for Israel's complex and multicultural reality than a centralized model that attempts to impose a uniform ideology.

Goals and objectives

The purpose of the study is to expose the educational ideologies of the various streams in Israel and to examine their impact on the curricula in the schools in practice. I will also place the educational ideals of the State of

Israel on the historical continuum, in order to examine whether and to what extent they have changed in the daily life of the schools.

The tasks to achieve the goal can be broadly summarized as follows:

First group: Conducting textual analysis of policy documents and ideological development; Second group: In-depth interviews with officials and decision-makers.

Methodology and methods of the research

The methodology that guides the research is the theory of metadata and its application to the study of ideologies, as well as the use of the semiotic approach, which assumes that different ideologies will interpret concepts such as equality, integration, education in different ways.

The methods used in the dissertation are inductive method, analogies, secondary method of analysis, including analysis of documents, monographs, studies and events, analysis of research, conducting interviews, which, by virtue of the role of the author of the dissertation as a school principal, include managers and officials in the Ministry of Education, district administrators, political leaders, school principals and educational experts representing the various streams in the system.

Limitations

The research undertaken is carried out on the basis of two limitations: first, “historical”. It is assumed that the study of the ideological process in history implies taking into account the fact that ideologies change with different periods and are shaped each time according to the challenges that human and technological development brings. Therefore, one should not expect the ideals for which the State of Israel was created to live and exist

today in the educational system in the way in which they were expressed at the beginning of the state. The second limitation is “current-practical”. It requires taking into account the fact that any ideology can be covered by different actions, which implies the possibility that teachers in schools may strive for ideals different from those that I have considered appropriate.

Expected results

Ideological-Historical Mapping: The research is expected to provide a comprehensive mapping of the development of educational ideologies in Israel since the establishment of the state until today, identifying significant turning points and socio-political influences.

Identification of Gap Between Declarations and Actions: The research is likely to reveal significant gaps between the ideology declared in official documents and its actual implementation in different schools.

Decentralization Trends: The results may indicate an accelerated trend of decentralization, especially in the last decade, with the transfer of ideological authority from the central ministry to communities and schools.

Autonomy and Authenticity: The research is likely to reveal that schools with greater ideological autonomy succeed in creating a more authentic connection to the core values of Zionism than schools implementing uniform policies.

New Connections Between Communities: The research may identify new models of integration and bridging, especially in schools that integrate religious and secular education, offering a new synthesis of ideologies that were previously separate.

Structure of the research

The supported thesis, the main goal set, the formulated tasks, the current and significant events for society, considered in the dissertation work, suggest the following structure of the research:

Introduction.....	5
1. Importance and relevance.....	5
2. Main thesis.....	8
3. Central hypothesis.....	8
4. Research purpose.....	9
5. Research questions.....	11
6. Tasks to achieve the objective.....	12
7. Limitations.....	13
8. Methodological approach.....	14
9. Types of sources used for research.....	16
10. A study of the schools values.....	20
11. Chapters and topics of the research paper.....	21
12. Expected results.....	23
Chapter 1. Value, ideological and managerial foundations and principles of the educational system of the State of Israel.....	27
1.1. The Pioneer Background and Educational Model in the Establishment of the State: Creating Myths and Values in the Emerging Israeli Education System.....	27
1.2. The Founding Myths of Zionist Education.....	30
1.3. The Hebrew Language Revolution (1880-1948): Teachers as Leaders	

of Language Revival.....	34
1.4. Shaping Pioneer Education in Literature: Poetry as a Shaper of National-Educational Identity.....	39
1.5. Is it Possible to Educate for Values? Dilemmas and Approaches in the Israeli Education System.....	54
1.6. The Managerial Conception of the Education System in Israel: Between Ideology and Practice.....	60
1.7. Conclusion to Chapter One.....	77
Chapter 2. Zionist Ideology and Educational Ideology During the Establishment of the State of Israel.....	80
2.1. The State and Education.....	80
2.2. Teaching-oriented Ideologies.....	81
2.3. Zionist Ideology and Educational Ideology: The State-Building Period.....	83
2.4. The Jewish People Have a Historical, Religious, and Political Connection to the Land of Israel.....	86
2.5. The Education System is Ideological in the 1950s.....	89
2.6. Deepening the Ongoing Recognition of the Existence and Character of the Jewish People.....	96
2.7. The Connection with the Jewish People in the Diaspora: Information, Affinity, and National Unity in the Israeli Education System.....	98
2.8. Introducing Religious Texts into the Curriculum: Creating a National Ideology in Israel.....	101
2.9. The Pioneer and Fighter Figures as Ideological Archetypes in Shaping	

Israeli Identity.....	105
2.10. The Value of the “Ingathering of the Exiles” in Schools During the Establishment of the State of Israel.....	110
2.11. Conclusion to Chapter Two.....	112
Chapter 3 - Evolution of Israel's educational ideology and system. How are Zionist Ideologies Expressed in Israeli Schools in 2020?	114
3.1. The State Ideological System in the 1950s: Between Socialization and Acculturation.....	114
3.2. Changes in the Israeli Education System in the 1960s and 1970s: From Collective Ideology to Value Pluralism.....	118
3.3. Education in Israel in the 1980s: Pluralism, Segregation and Polarization.....	123
3.4. The Societal and Religious Tensions in the State of Israel at the end of the 20th century.....	129
3.5. The Israeli Education System in the 1990s and 2000s: The Development of Ideological Schools.....	132
3.6. 2020s - The Formal Curriculum: Between Continuity and Transformation, Between Canon and Criticism	141
3.7. Challenges of Pluralism and Multiple Identities: Zionism in a Polarized Society.....	149
3.8. Continuity and Change in Zionist Ideology in Israeli Education.....	152
3.9. Conclusion for Chapter Three.....	155
Summary and Conclusions of the Research.....	157
References.....	160
Applications.....	169

Survey for School Principals – Educational Values and Annual Activities.....	169
Comparative Summary: Educational Values and Activities in Israeli Schools.....	195

II. Content of the dissertation

The structure of this dissertation includes three chapters.

Chapter 1. Value, ideological and managerial foundations and principles of the educational system of the State of Israel

The first stage of the work examines the ideological currents in the early days of Zionism and the creation of the state. It presents the prominent figures who led the people at that time and their worldview. In the 18th and 19th centuries, emancipation developed in Europe, which aroused the peoples to seek equal civil, social, and political rights and to unite around a unified nation. Binyamin Ze'ev Herzl (1860-1904) was called the “Visionary of the State” because he succeeded in awakening the Zionist dream of bringing the Jews closer together and inspiring them to work for the establishment of a state and the ingathering of the exiles to the Land of Israel.

In 1948, it was David Ben-Gurion (1886-1973) who united the leaders of the various parties in the nation to declare the State of Israel and establish it. Although David Ben-Gurion had an agrarian and social ideology, he agreed to allow the religious parties to be autonomous in matters of religion and state.

Intellectuals and cultural figures such as Aharon David Gordon (1856-1922), Chaim Nachman Bialik (1873-1934), Rabbi Yitzhak HaCohen Kook (1865-1935), Ahad Ha'am – Asher Zvi Ginsberg (1856-1927) and Rabbi Eliezer Meir Lifshitz (1879-1946) shaped the basis of the cultural and social ideology of the State of Israel.

The study shows that the early educational landscape, shaped by the pioneering spirit, the revival of Hebrew, and the embrace of literature and the arts, aimed to create a 'New Jew' deeply connected to the land and committed

to collective ideals. However, this vision was often characterized by a tension between national unity and individual expression. This tension grew over the years as modern culture and social awareness amplified the individual.

Myths of 'few against many' and 'return to Zion' as in the days of the Bible served as powerful tools for forging a shared national identity. These were also added more stories and legends that have changed and adapted to the national narrative and the revival of the people in their land.

A very important role in this regard is played by pioneer poetry, among which the three poems “Amal,” “Barren,” and “Here in the Land of the Fathers” stand out. They reveal the way in which pioneer poetry shaped the foundations of Israeli education. These songs, like many others from the Yishuv period, were not only an artistic expression of the pioneering experience, but also a powerful educational tool that shaped the consciousness of generations of Israelis.

The main principles that emerged from the poems – the perception of historical continuity, the connection between man and the land, the sanctification of work and creativity, the tension between individualism and collectivism, the language revolution, and the dialectical attitude to tradition – became the cornerstones of Israeli education in its early years. They shaped the curriculum, the teaching methods, the learning environment, and the image of the ideal graduate to which the education system aspired.

While there have been many changes in the Israeli education system over the years, it is possible to identify the continuity and impact of these principles to this day. The emphasis on knowledge of the land and annual trips, the strong connection between education and national identity, the complex relationship to Jewish heritage, and the perception of the teacher as

a moral educator and not just as a transmitter of knowledge – all these are part of the educational legacy left by the pioneer song.

In the age of globalization and post-modernism, when Israeli education is undergoing far-reaching changes, it is important to know its historical roots and the cultural sources that shaped it. The poetry of the pioneers provides us with a unique window into understanding the values, ideals, and vision that motivated the founders of Israeli education, and invites us to critically and creatively examine their continuity and adaptation to contemporary reality.

In this regard, the question “Is it possible to educate ourselves about values?” justifiably arises. It is an open and complex question, the answer to which depends on our educational, moral, and political worldview. Perhaps instead of asking whether values can be educated, we should ask more precise questions: What values? In what ways? And for what purposes?

As Izhar emphasized, the naïve notion that "if we only believe" and "if we only behave well," everything will be for the better, is simplistic and misleading. Values education is a complex effort, full of contradictions and dilemmas, that requires deep intellectual and emotional coping on the part of both educators and students.

In the post-modern and complex reality in which we live, there are no magic solutions and no simple formulas. However, it is precisely because of this that the questions of values are becoming more vital than ever. Proper education cannot be satisfied with technical training and the imparting of skills, but must deal with the deep questions of meaning, identity, and value – even if the answers to these questions are complex and even contradictory. This is an ongoing challenge that each and every generation in the education system must face anew. In light of the circumstances of his time and the challenges of his time.

Chapter 2. Zionist Ideology and Educational Ideology During the Establishment of the State of Israel

This chapter began by examining what ideology was in the 20th century, and in particular what the national ideology was that characterized the educational system in Israel. “National ideology is the spirit of productive nationalism, as long as it does not make the nation an end in itself...” (Lam, 2002).

This chapter examines the ideological issues of general education and religious education, as formulated by the various bodies in the Ministry of Education. It also seems that there have been changes in both religious and general education, and there has even been an radicalization of ideological messages.

The vision of values in the general state education system has not been renewed since 1953. The State Education Law has been updated in the Director-General's Circulars, which are published on average once a year. Do the Director-General's circulars also relate to ideological aspects, or are they merely practical regulations and guidelines? (Ministry of Education, State-Religious Education Administration, n.d.).

At this point, the different political opinions that represent the different parts of the nation and their demands in the field of education are examined.

Various pedagogical methods were outlined that are applied in the curriculum and to ideologize teaching and to assess whether the ideologies have indeed been internalized by teachers and students. Special attention was paid to presenting the leading figures and ideological currents by presenting their ideas, historical deeds and their vision during the establishment of the state. The cooperation between the party leaders was outlined and how this was reflected in the leadership of the people on the ground, as well as the

influence of personalities and ideals on the course of the years of the establishment of the state.

The role of the State Education Law was brought to the fore.

The historic State Education Law sought to establish a framework for equality, accessibility, and shared national values. However, it also sparked ongoing debates about the balance between centralized control and local autonomy, between Jewish identity and democratic principles. The value of equality was understood differently in those days, and the practical implications of this value were expressed in blurring the unique customs of each community and family and setting a uniform cultural threshold for all. (For the most part, the guiding line of culture was influenced by European culture and not from the culture of the East, even though they were the majority in those days).

The research revealed the enduring influence of distinct educational philosophies, from those emphasizing individual development to those prioritizing social cohesion, and the ways in which these approaches have shaped the interpretation and implementation of educational policy.

The conclusion that is drawn is that the research conducted in the chapter reveals the main manifestations of the relationship between ideologies and schools of thought in this field, focusing on the main ideologies that emerged with the establishment of the State of Israel.

Chapter 3. Evolution of Israel's educational ideology and system. How are Zionist Ideologies Expressed in Israeli Schools in 2020s?

At this stage of the study, the common ideological denominator among educational denominators in Israel is examined: pluralism, differentiation and coordination. Over the past 20 years, there has been a natural awakening of

communities and parent committees to establish new schools based on new ideas and ideologies. The reasons for these changes are cultural, religious, social and influenced by global technological developments. For this purpose, interviews were conducted with school principals who represent the new pedagogical development, and the new curriculum was reviewed. The demand for such schools by the public was quantified and whether there are regional councils where the demand is higher.

The second part of this chapter examines whether and how the ideologies of the Israeli educational system are also applied in the new schools. Is there a contrast between the new ideologies and those of the founders of the state? Or are the new schools reviving the old ideologies?

It has been shown that the development of ideological educational streams in Israel reflects deep social processes: the rise of pluralism and individualism, the erosion of a unified national narrative, and the strengthening of group identities. These processes pose a significant challenge to the state education system: how to preserve its original goals – creating a common denominator and social cohesion – in a reality of multiple voices and identities?

It is possible that the key lies in models such as inclusive education, which offer a new paradigm: not forced uniformity and not complete separation, but rather a shared space that allows for the expression of different identities while constantly searching for a common ground. If the Israeli education system succeeds in adopting and expanding these models, it may not only deal with the challenges of multiculturalism, but also serve as a model for Israeli society as a whole in dealing with its deep rifts.

In 2020s, Zionist ideologies continue to be expressed in Israeli schools through a variety of channels: teaching of the Bible and history, the

performance of national ceremonies, and connecting to the land through field trips and environmental education initiatives. However, these expressions have become more complex, nuanced, and contested in response to evolving social and political realities. The big question hovering over Israeli society is what is "Zionism"? And is it possible that it has finished its job? Or maybe she changed her goals? The political development in Israeli society and the attempts to find long-term solutions with the Palestinian society are at the center of the Israeli discourse and certainly influence the design of education.

The research also identified significant challenges posed by increasing pluralism, the rise of identity politics, and the diversification of Israeli society in coping with wars in parallel, disrupting the already complex balance for educators seeking to uphold Zionist values while respecting the rights and perspectives of all students.

Summary of the Research

The influence of ideology on education systems is a phenomenon that resonates globally, yet it takes on unique dimensions within the intricate tapestry of Israeli society. This doctoral dissertation delves into the core of this relationship, examining how ideologies, particularly those rooted in Zionism, have shaped and continue to shape the diverse streams of state education in Israel.

Israel's journey as a nation-state, characterized by its unique historical circumstances, ongoing security challenges, and the complexities of integrating a diverse population, presents a compelling case study for understanding the interplay between ideology and education. The findings of this research resonate beyond the Israeli context, offering applicable insights

to other societies grappling with questions of national identity, cultural pluralism, and the role of education in shaping future generations.

This dissertation argues that a compelling paradox lies at the heart of Israeli education: precisely when the Ministry of Education 'lost' its direct power to dictate ideology, a more authentic return to the core values of the state's founders emerged from the ground up, adapted and reinterpreted within the unique contexts of individual communities and schools. This dynamic interplay of central authority and local agency has redefined the landscape of Israeli education.

This research aimed to unpack this complex dynamic, to explore the historical evolution of Zionist ideologies, to analyze the legal and policy frameworks governing education, and to examine the contemporary realities of schools as they navigate the challenges of pluralism and social cohesion.

Important questions were asked at the beginning of the study, such as: What are the educational ideologies that the State of Israel wanted to instill in its students in the early days of its existence, and what happened to those ideologies during the transformations of the years?

Employing a multi-faceted methodology that combines textual analysis of policy documents, interviews with key educational figures, and in-depth field research in diverse schools, this doctoral dissertation sought to provide a nuanced and comprehensive understanding of the forces shaping Israeli education, from the Ministry of Education down to school principals and their communities.

Based on this methodology, the research successfully achieved its goals and showed that secular society in Israel and religious society have a common ideological denominator and they are expressed in a sense of belonging to the state and a desire to contribute to the good of society, in which Israeli society

is undergoing a change in which the center of power is shifting from the state to the heads of the communities, with each community being characterized by a dynamic continuum of values and retaining the right to change its decisions according to a given situation.

III. Conclusion.

What has been said in this “Summary” gives reason to claim that what has been achieved in the overall study **confirms the hypothesis** that when the Ministry of Education “lost” its power to dictate the ideology of the schools themselves and showed a willingness to open up to the unique ideologies of the new communities, paradoxically, the ideas of the founders of the state returned to be implemented in schools. A hypothesis that, in the process of analysis, mainly in the second part of the dissertation, **was fully confirmed and became a proven thesis of the research!**

In conclusion, as a generalizing statement, it can be said that the conducted research will find a place in the current controversial intellectual present, summarizing the key findings, discussing their implications for policy and practice, acknowledging the enduring tensions, and offering a vision for the future of Zionist-inspired education in Israel.

IV. Scientific and applied applied-scientific contributions of the dissertation

First. A comprehensive study of the history and main streams of ideologies in the State of Israel has been carried out, their influence on the establishment, development and current state of public education in it has been studied, described and analyzed in detail, and an attempt has been made to outline future opportunities for its improvement in unison with the conditions in the modern world.

Second. A dynamic “mapping” of educational ideologies in Israel has been made: While previous studies have focused on static descriptions of ideological streams, the study offers a dynamic mapping, showing how ideologies change, evolve, and influence each other over time, which is an innovative methodology for understanding ideological changes in educational systems.

Third. An analysis has been conducted, including on the basis of empirical research, of the relationship between changes in the power structure and ideological authenticity, deriving new manifestations in this relationship with respect to the power structure in the educational system (centralized - decentralized) and the authenticity with which ideological values are applied in education, which is a new angle for understanding the dynamics of educational ideologies.

Fourth. A paradox has been identified in the relationship between the central authority and the core values of the educational system of the State of Israel. The study presents an innovative view of the seemingly paradoxical fact that precisely when the central authority of the Ministry of Education in dictating a certain ideology weakened and opened up to a diverse community

of ideologies, an authentic return to Zionist core values occurred. This is a formulation that challenges the conventional assumption that the decentralization of power leads to the weakening of a shared national ideology.

Fifth. A practical model for managing a pluralistic education system is proposed: Based on the results of the study, as well as the author's shared personal experience, a new practical model for managing an education system is presented, which balances community-ideological autonomy and national cohesion. This can be a significant contribution not only to Israel, but also to other countries with multinational, multiethnic, and multicultural foundations of their state system.

V. Publications on the topic of the dissertation

Shoshani, A. (2023). Zionist values in schools. *Deot – Magazine for the Religious Zionist Public*, (V. 87), pp. 24–32.

Shoshani, A. (2023). Zionist ideology and educational ideology: The period of the establishment of the State of Israel. *Yearbook of the Department of Philosophy and Political Sciences at the Faculty of Philosophy - South-West University "Neofit Rilski". Institute of Philosophy "Neofit Rilski", Year XII (2022)*, 115-123. ISSN 2683-0973.

Shoshani, A. (2024). Ideological changes in the education system and new ideological schools. *Collection of doctoral dissertations presented at the Doctoral School and the 7th Doctoral Scientific Session of the Faculty of Philosophy at South-West University "Neofit Rilski" 14.12. – 15.12.2023*, 616-623. ISSN 2738-8328.

Shoshani, A. (2025). Shaping pioneering education in literary culture. *Collection of doctoral theses presented at the Doctoral School and the 7th Doctoral Scientific Session of the Faculty of Philosophy at the Southwestern University "Neofit Rilski" 14.12. – 15.12.2024*. ISSN 2738-8328. (in press)

Declaration of scientific ethics

The dissertation "The Influence of Ideology on the Different Streams of State Education in Israel" is an author's text.

In its development, foreign publications and works have not been used in violation of copyright without proper reference and citation.